

LIBRARIARIA DELFIN MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Ioana-Lavinia Streinu
Ana-Maria Stan
Ioana Alexandru**

EDUCAȚIE , PLASTICĂ

Clasa a V-a

LIBRĂRIA DELFIN

Cuprins

Ghid de utilizare a manualului	4	PROIECT - Vasul din lut.....	56
Competențe generale și specifice	5	Leția 5 - Activarea simțurilor prin materialele din care sunt făcute obiectele de artă asupra privitorului.	57
Materiale și instrumente	6	Experiențe cu diferite materiale și tehnici	59
Recapitulare din noțiunile dobândite pe parcursul clasei a IV-a	7	INVESTIGAȚIE - Ajut natura reciclând!	59
Evaluare din noțiunile dobândite pe parcursul clasei a IV-a	8	RECAPITULARE ȘI EVALUARE	60
Capitolul I - LIMBAJUL PLASTIC	9	Capitolul III - COMPOZIȚIA PLASTICĂ	61
Leția 1 - Prezentarea domeniului artelor plastice: ramuri, genuri, spațiul plastic	10	Leția 1 - Despre imaginea plastică	62
Leția 2 - Elemente de limbaj plastic	13	Leția 2 - Noțiuni de compoziție. Compoziția liberă. Unitatea compoziției	63
Leția 3 - Element de limbaj plastic, PUNCTUL.....	15	Leția 3 - Compoziții cu dominantă verticală, orizontală, oblică	64
Leția 4 - Element de limbaj plastic, LINIA	17	Leția 4 - Organizarea spațiului plastic închis sau deschis prin linie și pată.	65
Leția 5 - Element de limbaj plastic, PATA.....	19	Centrul de interes	65
Leția 6 - Element de limbaj plastic, FORMA BIDIMENSIONALĂ ȘI FORMA TRIDIMENSIONALĂ....	21	RECAPITULARE ȘI EVALUARE	67
PROIECT - Macheta școlii mele!	23	Capitolul IV - PROIECTE ȘI EVENIMENTE ...	68
Leția 7 - Element de limbaj plastic, CULOAREA	24	Leția 1 - Vizite în atelierelor unor artiști.....	69
Leția 8 - Element de limbaj plastic, VALOARE	26	Leția 2 - Expoziția de artă. Mapa personală cu lucrări - analiză și selecție	70
Leția 9 - Clasificarea culorilor - conform teoriei constructive despre culoare	27	Leția 3 - Expoziție de grup - organizare (activitate colectivă), selecție, vernisare, premiere	72
PROIECT - Traista pictată!	28	RECAPITULARE ȘI EVALUARE	73
Leția 10 - Culorile primare, binare de gradul 1 și binare de gradul 2	29	Capitolul V - NOȚIUNI DE CULTURĂ ARTISTICĂ	74
Leția 11 - Culorile calde și culorile reci	31	Leția 1 - Arta antică, Grecia antică, Roma antică	75
Leția 12 - Culorile complementare.....	33	Leția 2 - Arta medievală, stilul bizantin, stilul gotic....	77
Leția 13 - Nonculorile	35	Leția 3 - Renașterea, Baroc, Rococo.....	79
Leția 14 - Amestecuri acromatice și cromatice.....	37	Leția 4 - Neoclasicismul, romantismul, realismul	81
Leția 15 - Nuanțe și griuri	39	Leția 5 - Impresionismul, neoimpresionismul, postimpresionismul.....	83
Leția 16 - Efectele emoționale ale acordurilor de culori	41	Leția 6 - Arta modernă, postmodernă, contemporană	84
Leția 17 - Contraste valorice între lumină și umbră ...	43	Leția 7 - Comentariul de artă (analiza imaginii).....	86
RECAPITULARE ȘI EVALUARE	45	RECAPITULARE ȘI EVALUARE	87
OBSERVAREA SISTEMATICĂ - Jurnalul răspunsurilor clasei	46	RECAPITULARE FINALĂ	88
Capitolul II - TEHNICI SPECIFICE ARTELOR PLASTICE	47		
Leția 1 - Materiale și tehnici de lucru	48		
Leția 2 - Desenul în creion, cărbune	50		
Leția 3 - Pictura în culori de apă - tratarea picturală	52		
Leția 4 - Modelajul în lut	54		

Capitolul I - LIMBAJUL PLASTIC

1. **Prezentarea domeniului artelor plastice: ramuri, genuri, spațiul plastic**
2. **Elemente de limbaj plastic**
3. **Punctul**
4. **Linia**
5. **Pata**
6. **Forma bi și tridimensională**
7. **Culorile spectrului solar**
8. **Valoarea**
9. **Clasificarea culorilor - conform teoriei constructive despre culoare**
10. **Culorile primare, binare de gradul 1 și gradul 2**
11. **Culorile calde și culorile reci**
12. **Culorile complementare**
13. **Nonculorile**
14. **Amestecuri acromatice și cromatice**
15. **Nuanțe și griuri**
16. **Efectele emoționale ale acordurilor de culori**
17. **Contraste valorice între lumină și umbră**

⇒ **Recapitulare și evaluare**

Portofoliu

Portofoliul cu tema „ARTE”, realizat de-a lungul unui an școlar, este oglinda muncii depuse și reprezintă sinteza temelor studiate și aplicate, a competențelor și aptitudinilor dobândite.

Pictograma te informează asupra activităților, care te ajută să faci legătura cu ceea ce înveți și la alte discipline: Educație Socială, Comunicare în limba Română, Matematică, Geografie, Istorie.

Lecția 5 - Element de limbaj plastic, PATA

LIBRĂRIA DELFIN

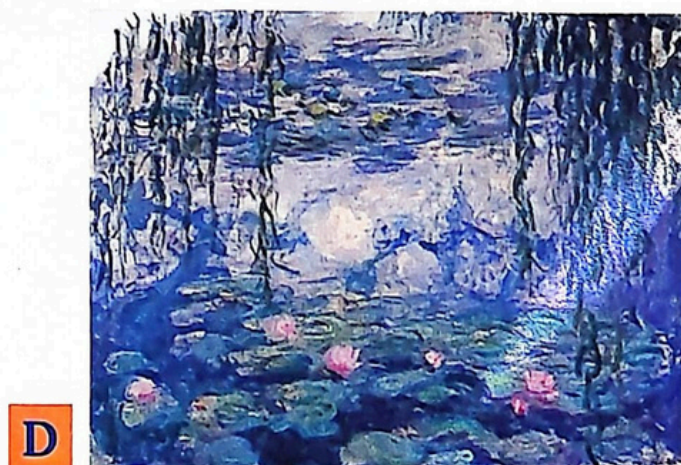
Vei afla:

- aspecte interesante despre pata de culoare;
- care este deosebirea dintre pata plată de culoare și pata picturală de culoare;
- cum și unde putem identifica petele plate, dar și pe cele picturale.

Știați că?

- Lumina albă conține toate culorile vizibile pentru ochiul uman: Roșu, Oranj, Galben, Verde, Albastru, Indigo și Violet, pe scurt, ROGVAIV. Culorile nu sunt nimic altceva decât proprietatea obiectelor din jurul nostru de a reflecta undele electromagnetice ale luminii într-o anumită proporție.
- Culorile adăugate pe suprafața suportului poartă denumirea de pete cromatice. Acestea pot fi uniforme pe toată întinderea lor. Observă figurile A, B și C. Regăsim acest tip de pată în pictură, cât și în grafica digitală (sigle, logo-uri, semne rutiere, heraldica).
- Culorile adăugate în pată picturală pe suprafața suportului sunt vibrante, nuanțate, neuniforme.

Artiștii creează armonie cromatică prin modelarea și nuanțarea culorilor pe suport.

- A. Wassily Kandinsky, *Compoziția numărul 10*
- B. Semne rutiere
- C. Heraldica
- D. Claude Monet, *Nuferi*

⇒ Descoperă și analizează...

- Precizează ce tehnică s-a folosit în cadrul figurilor A și D.
- Care sunt elementele de limbaj plastic evidențiate în figurile A și D?
- Care sunt elementele de limbaj vizuale, utilizate în cadrul figurilor B și C?
- Ce sentimente îți transmite lucrarea creată de artistul Claude Monet, figura D?
- Care sunt culorile predominante în lucrarea lui Claude Monet, figura D?
- Care sunt deosebirile dintre petele de culoare aplicate pe suporturile din figurile A și D, lucrări ale artiștilor Kandinsky și Monet?

Lecția 12 - Culorile complementare

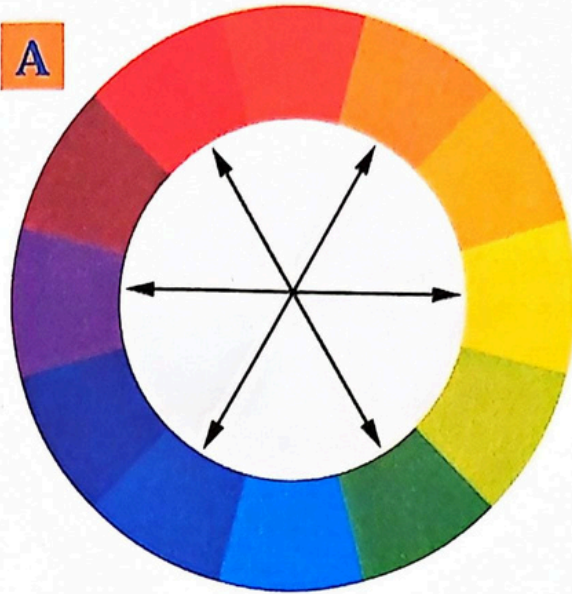
Vei afla:

- lucruri interesante despre culorile dispuse în opoziție în cercul cromatic al lui Johannes Itten;
- cum să combin culorile complementare, pentru a obține griurile colorate și griurile neutre.

Știați că?

- Artiștii folosesc amestecuri ale culorilor, pentru a obține diverse efecte, sentimente, trăiri, emoții, dar și anumite efecte pe suprafața suportului.
- Griurile se pot obține și din combinația anumitor culori, nu doar prin combinarea albului și a negrului. Aceste griuri sunt deosebite, deoarece cu ajutorul lor artiștii obțin picturalitate pe suprafața suportului, creează profunzime (depărtare), obțin un plus de expresivitate prin armonia pe care o creează cu ajutorul combinațiilor cromatice.
- Privește lucrarea lui Henri de Toulouse-Lautrec, acesta a obținut armonii cromatice prin combinații variate între roșu și verde. Acest artist a fost inspirat de tot ce semnifică spectacol, zona teatrelor a fost o lume fascinantă pentru artist. Acesta a surprins pe suprafețele pânzelor, atmosfera feerică din aceste medii, vezi imaginea alăturată!

A

A. Culorile complementare în cercul lui Itten

B. Henri de Toulouse-Lautrec, *Dansul de la Moulin Rouge*. GAMA R-Ve

⇒ Descoperă și analizează...

- Ce culori a folosit artistul Henri de Toulouse-Lautrec în lucrarea *Dansul de la Moulin Rouge*? Enunță!
- Ce efect a produs artistul, prin folosirea combinațiilor cromatice dintre roșu și verde?
- Cum sunt personajele din prim-plan dispuse, față de elementele din plan secund? De ce?
- Cum arată personajele din prim-plan (partea de jos a suportului), față de cele din plan secund (din partea de sus a suportului)?
- Care este zona ce îți captează atenția din cadrul tabloului lui Henri de Toulouse-Lautrec? Din ce motiv ochii tăi au fost direcționați în acea zonă din tablou? Argumentează!

INVESTIGAȚIE

LIBRĂRII DELFIN

Ajut natura reciclând!

Organizați-vă pe grupe de 5-6 elevi. Discutați la nivelul fiecărei grupe despre următoarele puncte, care să aibă legătură cu aspectele benefice, pe care le aducem naturii reciclând:

- Situație/situații în care natura ne răsplătește, pentru că avem grijă de ea.
- Situație/situații în care natura se supără pe noi, pentru că nu avem grijă de ea.
- Feluri în care pot recicla și transforma obiectele nefolositoare, fără să aduc daune naturii.

Fiecare grupă notează cele constatate pe o foaie A4, timp de 15 minute. Apoi, fiecare grupă își prezintă rezultatul investigației, timp de 3 minute.

La final, se va constata, cu ajutorul profesorului:

- ce situații au fost remarcate în cadrul mai multor grupe de elevi;
- cum pot fi folosite obiectele nefolositoare în beneficiul naturii.

Indicație: Obiectivele urmărite prin investigație, în legătură cu elevii, sunt:

- ➔ să coopereze eficient în vederea recunoașterii situațiilor precizate;
- ➔ să conștientizeze importanța protejării naturii și a reciclării.

Lecția 4 - Neoclasicismul, romantismul, realismul

LIBRĂRIA DELFIN

Vei afla:

- aspecte legate de pictură, arhitectură și sculptură din secolele XVIII-XIX.

Știați că?

- Poveștile clasice, mitologice, precum și primele evenimente ale Revoluției Franceze au servit ca inspirație artiștilor. În operele realizate s-a acordat o mare importanță costumelor, decorurilor, iar detaliile din picturi s-au folosit în scenografia de teatru.
- Observă figura A, lucrarea artistului Jaques-Louis David, Jurământul Horațiilor, reprezintă o legendă romană, despre confruntarea dintre două orașe: Roma și Alba Longa.
- Théodore Géricault, un artist de factură romantică, a fost la rândul său pasionat de istorie și a pictat scene importante, tratând astfel de subiecte. Privește figura B, lucrarea Ofițer de vânători din garda imperială. Tabloul reprezintă un ofițer al Gărzii lui Napoleon călare pe un cal ridicat în două picioare. Ofițerul se întoarce în șa pentru a da cu sabia semnalul de atac. În lucrarea respectivă, Gericault renunță la estetica panoramei, prezentând doar un fragment dintr-o scenă de luptă și nu întregul câmp de bătălie, așa cum se obișnuia în acea vreme. Viziunea detaliului îi va aduce un mare succes.

A

B

A. Jaques-Louis David. *Jurământul Horațiilor*. (Neoclasicism)
 B. Théodore Géricault. *Ofițer de vânători din garda imperială*. (Romantism)

⇒ Descoperă și analizează...

- Privește figurile A și B, spune care sunt deosebirile dintre cele două picturi?
- Care este zona cea mai interesantă din cadrul picturii realizate de artistul Jaques-Louis David? De ce?